

ІСТОРІЯ МІСТ І СІЛ

УДК 346.232:94(477.51)«16/17»

Ганна Доманова

ВІЙТИ СТАРОДУБСЬКОГО МАГІСТРАТУ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – XVIII ст.)

Привілеї на магдебурзьке право містам Чернігово-Сіверщини зобов'язували міщанську спільноту формувати органи міського самоврядування на чолі з війтом. У статті зроблена спроба реконструювати персональний склад війтівського уряду Стародубського магістрату впродовж другої половини XVII – XVIII ст. та проаналізувати проблему взаємовідносин урядовців магістрату з представниками козацької старшини під час обрання міського голови.

Ключові слова: Стародубський магістрат, війти, полкова старшина.

Історично так склалося, що Стародуб в епоху середньовіччя та раннього модерного часу входив до складу Чернігово-Сіверської землі. Цей регіон став «яблуком розбрату» між Великим князівством Литовським, Польщею (згодом Річчю Посполитою) та Московським князівством. Після укладення Деулінського перемир'я у грудні 1618 р. до складу Речі Посполитої відійшли території Смоленщини та значної частини Сіверщини [1, с. 26]. Згодом, головним чином через стратегічну значущість, Стародуб отримав королівські привілеї на магдебурзьке право, які мали стати гарантом економічного добробуту міста.

Польський король Сигізмунд III вперше надав Стародубу самоврядний статус за магдебурзьким правом 15 лютого 1620 р. Стародубська міщанська спільнота мала самостійно обрати війта – голову міського уряду та «до нас (короля. – Г. Д.) для потвердження его уряду прислати». Перший міський уряд зобов'язаний був сформувати війт разом із міщанською громадою, а надалі у виборах мали брати участь лише урядовці магістрату [2, с. 50]. 27 травня 1625 р. Стародуб удруге отримав від Сигізмунда III привілеї на магдебурзьке право, який не був конфірмацією [2, с. 57 – 60]. Між іншим, було змінено порядок формування магістратського уряду. Війтом повинен був стати місцевий замковий староста або капітан, католик за віросповіданням, що підкреслювало стратегічне значення міста, яке знаходилося на кордоні з Московським царством [2, с. 58 – 59; 3, с. 391]. Урядовці магістрату мали сповідувати римо- або греко-католицьку віру, а після свого обрання скласти «урядову» присягу.

12 грудня 1646 р. Стародуб отримав конфірмацію на магдебурзьке право від польського короля Владислава IV з посиланням на привілеї Сигізмунда III 1625 р. [2, с. 69 – 70]. З цього приводу О. Лазаревський зауважив, що польські чиновники, які перебували у Стародубі, «знаходили для себе не вигідним магістратське самоврядування і грамота 1620 р. залишалася мертвим актом до вигнання поляків» [4, с. 115 – 116]. Перелік стародубських війтів О. Лазаревський розпочав з Корнія Молявки, згадуючи його на посаді міського голови у 1656 р. [4, с. 115]. На жаль, невідома тривалість його війтівства [5, с. 52].

© Доманова Ганна Сергіївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка.

Після Української національної революції середини XVII ст. та приєднання України до Росії стародубське міщанство зберегло status quo. На цьому ґрунті було досягнуто порозуміння з гетьманським та царським урядами. Голова міського уряду – вїйт обирався міщанами на конкурсній основі з наступним затвердженням гетьманом. До його обов'язків належало керівництво адміністрацією та судом. Під час відсутності вїйта у місті з тих чи інших причин, а також під час переобрання, його місце займав зазвичай бурмистер, який іменувався наказним вїйтом, намісником вїйтівським, нарочним вїйтом чи лентвїйтом.

У Стародубі впродовж другої половини XVII – XVIII ст. уряд вїйта обіймали понад 11 чоловік. Вибори міського голови у XVIII ст. супроводжувалися активною боротьбою за владу. Вслід за О. Лазаревським, Д. Багалій зауважив, що у XVIII ст. Стародубський магістрат «служив тереном різних інтриг, і виборний принцип у нім був сильно обмежений» [6, с. 628]. Перші відомі нам вїйти стародубського магістрату – Корній Молявка та Андрій Григорович Шабловський [4, с. 116; 5, с. 52]. Відомо, що останній очолював міський уряд у 1664 р. [7, с. 7]. Під його керівництвом 17 січня 1666 р. відбулися загальні вибори стародубської магістратської старшини, за результатами яких посади бурмистра дісталися Якову Марковичу та Лаврїну Яковичу, райці – Івану Низовцю, Тимофїю Нагаско, Петру Шашонку та Костянтину Ларїоновичу, лавника – Григорїю Григоровичу, Йосифу Молявці, Івану Хламоті, Єлисею Максимовичу, магістратського писаря – Василю Афанасїйовичу Бернацькому [7, с. 25 – 26]. Утім, уже 22 серпня 1667 р. посаду стародубського вїйта обійняв колишній бурмистер Яків Маркович. Про його обрання залишилися уривчасті данні: «а по змарлой особе славной памяти пана войта Андрея Григоревича, будучого бурмистра старшого пана Якова Марковича тож миром обобрали на войтовство при высланных особах од боку велможного боярина его царского пресветлого величества верного войска запорозкого суди генерального Петра Забелы и при ним пана Кункевича, одноголосно» [7, с. 26]. Заразом відбулися відповідні посадові зміни серед урядовців магістрату. Колишній райця Тимофїй Нагаска зайняв посаду бурмистра, лавник Іван Хламота затверджений райцею, а «бывшего посполитого» Никифора Семеновича обрали лавником. У 1669 р. та на початку 70-х рр. обов'язки вїйта виконував колишній райця Костянтин Ларїонович [8, с. 399; 7, с. 36]. Саме він був присутній у Глухові під час обрання гетьманом Д. Многогрішного 6 березня 1669 р. та поставив свій підпис під Глухівськими статтями [9, с. 458 – 462].

Упродовж 1681 – 1708 рр. посаду стародубського вїйта обіймав Спиридон Якович Ширай. Його вїйтівство не надовго було перервано у 1686 р., коли міським головою став Ісак Єрмолайович Дерев'янка [10, с. 410 – 412; 8, с. 450]. Але вже у наступному, 1687 р. Ісак Дерев'янка отримав посаду полкового обозного і увїйшов до складу стародубської делегації на Коломацькій раді [11, с. 19]. На посаді вїйта було поновлено С. Ширая.

Спиридон Якович Ширай належав до найзаможніших родин Стародубщини. За слушним зауваженням О. Лазаревського, «немає сумніву, що якщо стародубський магістрат не втратив остаточно свого значення при полковниках Самойловичах і Миклашевському, то цим він зобов'язаний єдино особі тодішнього вїйта Спиридона Яковича Ширая» [4, с. 118]. С. Ширай родом з Погару, але згодом разом із родиною переїхав до полкового міста. Завдяки торгівлі пенькою він розбагатів, зав'язав вигідні знайомства, ставши доволі авторитетною людиною у місті: «користувався великим впливом не лише у своїй общині, але і в середовищі полкової і генеральної старшини» [12, с. 399]. С. Ширай товаришував із гетьманом І. Мазепою. 24 травня 1688 р. він отримав гетьманський універсал на «сельце» Сїнін [10, с. 92 – 93], що знаходилося в полковій сотні: «дарований від нього маетком, не будучи при цьому ніколи на військовому уряді» [12, с. 399]. У 1712, 1714 та 1730 рр. родина Шираїв отримала підтверджувальні універсали від гетьманів І. Скоропадського та Д. Апостола на володіння даним селом [10, с. 93 – 95]. Перебуваючи на посаді вїйта, С. Ширай у липні 1696 р. придбав у тодішнього стародубського полковника Михайла Миклашевського двір «Дашкевичевский, в Стародубе» за 1200 золотих [13, с. 7], що засвідчило великі

статки міського голови. У 1705 р. він породичався із стародубським полковником, одруживши свого старшого сина Степана на його дочці Марії Михайлівні. Степан Ширай згодом отримав звання бунчукового товариша «выбыв таким образом из мещанства». Поволі родина Ширайів, яка мала міщанське походження, вже на початку XVIII ст. перейшла до складу стародубської неурядової старшини, що було звичайним явищем упродовж другої половини XVII – XVIII ст. У 1708 р. С. Ширай залишив уряд війта: «для приват своих до царствующего града Москви зъехал, оставивши Стародуб под самое неприятеля шведа нашествие майстрат без призвоитих порядков и так до сего время в своих делах упражнялся» [10, с. 326], що стало причиною проведення нових виборів на посаду війта. Помер С. Ширай у наступному 1709 р., залишивши своїм нащадкам значний спадок.

У 1709 р. стародубським війтом став колишній райця Стародубського магістрату Дем'ян Єрмолайович, який 11 лютого того ж таки року отримав гетьманський універсал на війтівство: «Мы теде гетман (І. Скоропадський. – Г. Д.), стосуючи ся до тих же монарших его царского пресветлого величества грамот и до прежних антецессоров наших универсалов, а нимало ненарушаючи здавна установленного ... права автентичного майдебурского, яко при целости наданих волностей майстрат Стародубский заховуем и новообранного на уряд воитовства мененного п. Демяна Ярмолаевича повагою сего универсалу нашего стверждаем» [10, с. 327 – 328]. Через інтриги бурмистра Григорія Самойловича Злотника та райці Семена Тихоновича Дорогинця (більш відомого як Семен Тищенко) Дем'ян Єрмолайович змушений був залишити уряд війта у 1719 р. Відтоді Стародубський магістрат упродовж понад 10 років був місцем постійних інтриг магістратських урядовців, полкової старшини та Генеральної військової канцелярії, які переслідували власні інтереси.

Після відставки Дем'яна Єрмолайовича гетьман І. Скоропадський дозволив провести нові вибори міського голови. Цього разу проведенню виборів передували бенкети, які влаштовували обидва кандидати на посаду війта – Григорій Злотник та Семен Тищенко з метою отримання якомога більше прибічників. Перемогу в цій боротьбі здобув бурмистер Григорій Злотник, про що відразу було повідомлено гетьманський уряд. Водночас на ім'я гетьмана Семена Тищенко разом зі своїми однопдумцями адресували листа, в якому зазначили про обрання його, Семена, на посаду стародубського війта і неправомірність дій Григорія Злотника: «при собрании числилось компутовне народу 600 человек; и – единогласно приговорили и вотум (голос) дали на п. Семеона Тихоновича Дорогинца, райцу майстратового, годным быти войтовской власти... и тако уничтоживши народа собрание сами председящие особы совет совещали и слугам майстратовым розказали людей зысковати и нехотящих принудили до подписания рук на Григория Злотникова, избираючи на уряд войтовства» [4, с. 120]. У листі представники стародубського міщанства звернулися до гетьмана з проханням особисто призначити війта, якщо його не задовольнить кандидатура Семена Тищенка. Обидва кандидати на посаду війта разом зі своїми прибічниками вирушили до Глухова і запропонували гетьману шляхом жеребу визначити гідного цієї посади: «предстатели обоих кандидатов указали гетману как средство помирить претендентов – решить жребием, кому из двух, Тищенку или Злотнику, быть войтом». Отримавши на це дозвіл, стародубські міщани «метнули жребий», який засвідчив перемогу Григорія Злотника. Того ж таки 1719 р. І. Скоропадський надав останньому підтверджуючий універсал: «утверждаем оного, приказуючи пилно, абы так майстратовые яко и все обще посполитые обыватели принявши его пана Григория Злотниченка без жадной противности за совершенного войта» [10, с. 413]. Ображений Семен Тищенко вирішив повернути свої гроші, витрачені на бенкети під час передвиборчої кампанії. 967 золотих, саме таку суму він хотів отримати від магістрату, про що і повідомив гетьманський уряд. У Глухові його претензію знайшли цілком виправданою, Семену Тищенку був виданий універсал «на зыскание с магистрата указанной суммы». Натомість урядовці магістрату були обурені таким рішенням. У листі на ім'я І. Скоропадського вони скаржилися на те, що рахунок, виставлений Семеном Тищенком, занадто великий, а бенкети він улаштовував лише для своїх

одномумців. Магістратська старшина клопоталася про звільнення магістрату від «несправедливої претензії Тищенка» [4, с. 121]. Чим закінчилася справа, невідомо, але навряд чи С. Тищенко отримав свої гроші.

Г. Злотник перебував на посаді в'їта 3 роки. Під час його в'їтівства у 1721 р. був проведений перепис населення міста, який засвідчив наступний склад магістратської старшини: в'їт, 8 бурмистрів, 5 райців, 5 лавників та писар [3, с. 422].

Після смерті Г. Злотника його колишній суперник С. Тищенко відразу розпочав клопотання перед гетьманом про своє призначення на уряд в'їта, апелюючи до виборів 1719 р. І. Скоропадський схвально поставився до даної пропозиції і вже у травні 1722 р. повідомив наказного стародубського полковника Петра Корецького про призначення стародубським в'їтом С. Тищенка, «абы вышовши в ратуш при собрании обиклом урядников и посполства, сей наш лист велел вычитати и по прежних их войтах, вручил указом нашим помянутому Симену Тишковичу правление войтовского тамошнего уряду, до далшого нашего утверждения» [4, с. 123]. Беручи до уваги перебіг подій під час останніх виборів на уряд в'їта, І. Скоропадський знайшов можливим призначити С. Тищенка головою магістрату та пообіцяв видати йому універсал на в'їтівство. Про організацію нових виборів у листі гетьмана навіть не згадувалося.

Через скору смерть І. Скоропадського С. Тищенко так і не встиг отримати підтверджувальний універсал, через що ситуація в місті вкрай загострилася. Стародубські міщани забажали проведення нових виборів, а магістратський писар Григорій Отвіновський (понад 14 років перебував на посаді писаря) висунув свою кандидатуру на в'їтівство. С. Тищенко відправив листа на ім'я генерального писаря Савича, сподіваючись на його підтримку в своїх намірах, але відповіді так і не отримав. Водночас Г. Отвіновський, знайшовши собі чимало прихильників, і на свій страх й ризик організував 1 січня 1723 р. вибори, які гарантували йому перемогу. Дякуючи за довіру, він пообіцяв стародубським міщанам захист від полковничої влади, а магістратським урядовцям певні привілеї щодо повинностей. Магістрат сповістив наказного гетьмана П. Полуботка про хід виборів та обрання Г. Отвіновського в'їтом. Не визнавши ані виборів, які були проведені без його згоди, ані нового в'їта, П. Полуботок звелів організувати нові вибори у присутності «двох присланных из Глухова» комісарів. Були заявлені два кандидати – відомий уже Семен Тищенко та бурмистер Яків Андрієнко. 14 січня того ж таки 1723 р. відбулися чергові вибори стародубського в'їта. Після проведення голосування С. Тищенко відмовився від посади міського голови. Наказний стародубський полковник П. Корецький звітував П. Полуботку про обрання бурмистра Якова Андрієнка на уряд в'їта. Обидва вони прибули до Глухова і 21 березня 1723 р. Яків Андрієнко отримав гетьманський універсал на в'їтівство [10, с. 338]. Новообраний в'їт здобув прихильність стародубського полковника, пообіцявши йому повагу і повну покору [4, с. 125]. Магістратський писар Григорій Отвіновський не порушив клопотання, а у березні того ж таки року зайняв посаду городского отамана [10, с. 189].

С. Тищенко хоча і відмовився від в'їтівства (ймовірно через тиск з боку наказного полковника П. Корецького), не облишив надії згодом очолити міський уряд. Він вирушив до Глухова з відповідним клопотанням. Знайшовши там колишніх «благоприятелей и в прежней силе», зокрема, генерального писаря Савича, відстоював правомірність свого призначення на уряд в'їта колишнім гетьманом І. Скоропадським. Але всі його старання були марними.

В'їт Яків Андрієнко, завдячуючи своєю новою посадою П. Корецькому, письмово зобов'язався «не виходити з полковницької підпорядкованості і, таким чином, відкрито підпорядкував і свою, і магістратську владу – владі полковника» [4, с. 127]. Відтоді магістратська старшина перебувала у повній залежності від уряду полковника. Так було і за наступника Петра Корецького – стародубського наказного полковника Івана Кокошкіна. Така політика міського голови аж ніяк не влаштовувала стародубське міщанство, яке спершу не наважилося оскаржити дії магістратської старшини. У січні 1725 р. стародубські міщани врешті-решт насмілилися подати

скаргу наказному полковнику Івану Бороздні на вйта Якова Андрієнка та просити про його звільнення. Не будучи компетентним у цій справі, І. Бороздна відправив скаргу стародубських міщан до Генеральної військової канцелярії, а остання передала її для подальшого розгляду в Малоросійську колегію. Лише після повторного клопотання стародубських міщан постановою Генеральної військової канцелярії від 2 лютого 1725 р. було запропоновано наказному полковнику І. Бороздні провести вибори міського голови: «дабы он за согласиём урядников майстратових и других мещан тамошних, избравши якого человека добросовестного и справного. Приказал ему за войта всякие дела в майстрате управлять, до времени, покамест на посланную в коллегию промеморию ответ и резолюция учинится» [4, с. 128]. Укотре спалахнула боротьба за посаду міського голови. Виборювали собі владу Семен Тищенко (заручившись цього разу підтримкою наказного полковника) та Яків Андрієнко. Останній відправив до Генеральної військової канцелярії лист-протест, в якому занажив, що має універсал на вйтівство. Генеральна військова канцелярія змінила своє попереднє рішення і 1 березня 1725 р. видала нове розпорядження «об оставлении войтом Андреенка». Тим часом наказний полковник І. Бороздна 2 березня провів вибори і звітував до Глухова. Боротьба за посаду голови Стародубського магістрату засвідчила розквіт хабарництва. Хоча наказний полковник І. Бороздна і підтримував С. Тищенка, втім, дізнавшись про нову постанову Генеральної військової канцелярії, заперечувати не наважився. Де-юре Яків Андрієнко продовжував очолювати уряд вйта, але де-факто завідував магістратськими справами бурмистер Ісак Якович, перебуваючи під постійним наглядом наказних полковників. Урешті-решт, на вимогу магістратської старшини у травні місяці 1725 р. Яків Андрієнко відмовився від посади.

З новою силою боротьба за вйтівство спалахнула навесні 1727 р. Наказний полковник Ілля Пашков угледів «в магистратском правлении нерадие» через те, що наказний вйт Ісак Якович «за старостию своей и что весьма (вовсе) неграмотен, не может в том управиться и действительно быть» [4, с. 129 – 130]. Він запропонував посаду міського голови колишньому вйту Якову Андрієнку, про що завчасно повідомив Генеральну військовою канцелярію. Остання видала Стародубському магістрату два протилежні за змістом розпорядження, датовані 10 червня та 6 липня. Згідно з першим, наказним вйтом мав лишатися Ісак Якович, а згідно з другим – Яків Андрієнко. Для вирішення даного конфлікту гетьман Д. Апостол дозволив організувати нові вибори та делегував до міста комісію: «отправляем своего сотника, чтобы вы в присутствии его выбрали на войтовский уряд с общаго всех согласия человека добраго, исправнаго и ни в чем дурном не заподозреннаго, которого мы и утвердим в этом звании своим универсалом», а Якова Андрієнка було відсторонено від вйтівства [6, с. 628 – 629]. За результатами виборів уряд вйта очолив колишній магістратський писар, бурмистер Олександр Злотник. Після його смерті, у червні 1730 р. гетьман дозволив провести вибори лише кандидатів (2 – 3 осіб) на посаду міського голови. Обрати і затвердити вйта він мав особисто. Відтак, було запропоновано двох кандидатів – бурмистра Андрія Дем'яновича та відомого вже Семена Тищенка. Але жоден з них так і не очолив міський уряд. На прохання колишнього вйта Якова Андрієнка рішенням Генеральної військової канцелярії він був поновлений на посаді міського голови. 4 вересня 1730 р. отримав гетьманський універсал на вйтівство: «по умертвии тепер означенного войта Александра Злотникова, хочай прислан к нам от них же магистратовых урядников и мещан тамошних выбор на тот войтовский уряд кандидатов, однак мы не отдаляючи ж оного прежнего войта Якова Андреевича од того войтовства и утверждаючи ж его тепер до розиску ...определяем оного п. Якова быть войтом и правление в майстрате Стародубовском содержать до далшого нашего определения и утверждения» [10, с. 340].

Цього разу стародубські міщани не оскаржили дане рішення, за 8 років боротьби вони втратили будь-яку віру в чесні вибори, не могли протистояти хабарництву та корупції у вищих ешелонах влади.

Після смерті вйта Якова Андрієнка у лютому 1732 р. стародубський магістрат лише через рік отримав дозвіл на проведення нових виборів. Відтак у 1733 р. міським

головою було обрано бурмистра Антона Коменка, який залишався на цій посаді до 1760 р. [4, с. 131 – 132]. Про його заможність свідчать факти купівлі-продажу шляхетського володіння у 1736 р. та продаж міщанської землі в Стародубі у 1752 р. Його син «абшитований» військовий товариш Семен Антонович Коменко отримав від батька не лише значні володіння, а й високий соціальний статус [14, с. 46].

У 1766 р. окремо існували посади голови міста та в'їта. Обов'язки голови міста виконував бурмистер Герасим Єлисеєв, а посаду в'їта обіймав військовий товариш Петро Грозинський, який, за слушним зауваженням міщан, «находится не по выбору гражданскому и не из мещан тамошних прирочонных» [15, с. 94]. До складу магістратської старшини 1766 р. входили: бурмистри Данило Рочинський (депутат від магістрату до Законодавчої комісії), Лаврентій Злотников, Євстафій Іафтафев, Іван Цалабан, лавники Феодосій Євтихій, Семен Худина, Федір Коробовський, Петро Гуфтарьов, Данила Лешедка, Григорій Шалобов, Роман Лайкевич, райці Микита Іванов, Олексій Кункевич, Петро Расторгуй, Роман Цалабан та магістратський писар Кіндрат Пашкевич [15, с. 96]. Стародубське міщанство воліло провести нові вибори в'їта [15, с. 96; 16, с. 14 – 66]. Але ймовірно і надалі уряд в'їта у Стародубі, так само як і в Чернігові та Ніжині, очолювали представники козацької старшини

Таким чином, боротьба за в'їтівство в Стародубі поступово призвела до того, що представник державної установи очолив міський уряд, що свідчить про поступове узалежнення Стародубського магістрату від полкової канцелярії.

1. Кулаковський П. Чернігівське князівство (1619 – 1633 рр.) / П. Кулаковський // Історія адміністративно-територіального устрою Чернігово-Сіверщини: Матеріали наук-практ. конф. / За ред. С. А. Леп'явка, В. М. Бойка. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. – С. 26 – 33.

2. Магдебурзькі грамоти містам Лівобережної України XVII – XVIII ст. (верстка збережених аркушів) // Корпус магдебурзьких грамот українським містам: Два проекти видань 20-х – 40-х років XX століття / автори-упорядники В. І. Андрейцев, В. І. Ульяновський, В. А. Короткий. – Київ: «Прайм», 2000. – С. 45 – 75.

3. Багалій Д. Магдебурзьке право на Лівобічній Україні / Д. Багалій // Розвідки про міста і міщанство на Україні-Руси в XV – XVIII в. – Львів: Друкарня Наукового Товариства імені Шевченка, 1904. – Ч. 2. – С. 386 – 442.

4. Лазаревский А. Описание старой Малороссии. Материалы для истории заселения, землевладения и управления. – Т. 1. – Полк Стародубский / А. Лазаревский. – Киев: Типография К. Н. Милевского, 1888. – 522 с.

5. Кривошея В. Генеалогія українського козацтва: Білоцерківський полк / В. Кривошея. – Київ: Стило, 2002. – 184 с.

6. Багалей Д. Судьба магистратского самоуправления в малороссийских городах XVII – XVIII вв. / Д. Багалей // Сборник статей в честь Матвея Кузьмича Любавского. – Петроград, 1917. – С. 627 – 636.

7. Модзалевский В. Л. Отрывки из Стародубской меской книги за 1664 – 1673 гг. / В. Л. Модзалевский. – Чернигов: Типография Губернского земства, 1911. – 37 с.

8. Константинович Н. Обозрение Румянцевской описи Малороссии / Н. Константинович. – Чернигов: Губернская типография, 1875. – Вып. 3 (Полк Стародубский).

9. Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657 – 1687) / Упорядники І. Бутич, В. Риневич, І. Тесленко. – К.; Львів: Наукове товариство ім. Шевченка, 2004. – 1086 с.

10. Генеральне слідство про маєтності Стародубського полку 1729 – 1730 гг. / Під ред. К. О. Лазаревської – К.: ВУАН, 1929. – Український архів. – Т. 1. – 576 с.

11. Лаєвський А. Старшинський корпус Стародубського полку за гетьмана Івана Мазепи / А. Лаєвський // Сіверянський літопис. – 2015. – № 4. – С. 18 – 32.

12. Лазаревский А. К портрету С. Я. Ширая / А. Лазаревский // Киевская старина. – 1887. – Т. XIX – № 10. – С. 398 – 400.

13. Модзалевський В. Л. Малоросійський родословник / В. Л. Модзалевський

/ Упор. В. В. Томазов. – Київ – СПб.: Видавництво ВІРД, 2004. – Т. V. – Випуск 5. – 100 с.

14. Кривошея І. Неурядова старшина Гетьманщини і міщанська верхівка в середині XVIII ст. (на прикладі м. Стародуба) / І. Кривошея // Сіверянський літопис. – 2009. – № 2-3 – С.40 – 48.

15. Наказ от жителей г. Стародуба / Материалы Екатерининской законодательной комиссии. – Часть XIII // Сборник императорского русского исторического общества. – Т. 144. – С.-Петербург: Типография Главного Управления, 1914. – С. 86 – 99.

16. Авсеенко В. Малороссия в 1767 г. Эпизод из истории XVIII столетия / В. Авсеенко. – К.: Университетская типография, 1864. – 152 с.

Анна Доманова
ВОЙТЫ СТАРОДУБСКОГО МАГИСТРАТА
(ВТОРАЯ ПОЛОВИНА XVII – XVIII В.)

Привилегии на Магдебургское право городам Чернигово-Сиверщины обязывали мещанство формировать органы местного самоуправления во главе с войтом. В статье осуществлена попытка реконструировать персональный состав войтовской должности Стародубского магистрата во второй половине XVII – XVIII веках и проанализировать проблему взаимоотношений должностных лиц магистрата с представителями казацкой старшины во время избрания городского главы.

Ключевые слова: Стародубский магистрат, войты, полковая старшина.

Hanna Domanova
VIITS OF STARODUB MAGISTRATE
(THE SECOND HALF XVII – XVIII CENTURIES)

The privileges of the Magdeburg Law in the cities of Chernihiv-Sivershchyna obliged middle-class community to form the municipal governments headed by viit. After the Ukrainian national revolution of the mid XVII century and Ukraine's accession to Russia middle-class community tried to keep status quo. On this basis the understanding with both the Hetman and the tsarist governments was reached. The head of the municipal government – the viit was elected by citizens on a competitive basis with a subsequent Hetman's approval. His responsibilities included the management of administration and courts.

The article attempts to reconstruct the personnel of the viit government of Starodub magistrate during the second half of the XVII – XVIII centuries and analyze the problem of relationship between the magistrate officials and representatives of Cossacks' sergeant majors at the time of election of the mayor.

Therefore, in Starodub during the second half of the XVII – XVIII centuries more than 11 people occupied the viit post and the elections of the mayor in the XVIII century were accompanied by active struggle for power.

Keywords: The Starodub magistrate, viits, regimental sergeant Major.